1893 — 1973
80 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 85. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 9-го ТРАВНЯ 1973 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, MAY 9, 1973 No. 85. VOL. LXXX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

Вівторок, 8-го травня 1973 р.

СЕКРЕТАР ПРАЦІ ПІТЕР БРЕННАН БРАВ участь в параді льояльности, яка відбулася в Ню Йорку в суботу 5 травня. На трибуні стояли також два кандидати на пост посадника Ню Йорку, Маріо Біяджі та Абрагам Бім. В цій 26-ій з черги Параді Льояльности взяли участь українські організації. Парада була присвячена американським воєнно - полоненим та ветеранам В'єтнамської війни.

КАНАДСЬКА ХАРЧОВА ІНДУСТРІЯ ПЕРЕЙДЕ НА МЕТРИЧНУ СИСТЕМУ, але цей процес потриває 5 років. Таке повідомлення проголосила Канадська Харчово-Виробнича Асоціяція. Остаточною метою канадського уряду є перейти цілком на метричну систему, але реченця покищо не встановлено.

ЄПИСКОПАЛЬНА ДІЄЦЕЗІЯ РІО ҐРАНДЕ СХВАЛИЛА РЕЗОЛЮЦІЮ про прийняття жінок у священичий сан і постановила представити цю резолюцію на розгляд Національної Єпископальної Генеральної Конвенції, яка відбудеться в Луїсвілл, Кентакі, від 29 вересня до 11 жовтня ц. р.

ВЖЕ ТЕПЕР Є ДЕСЯТЬ КАНДИДАТІВ НА ПОСТ ҐУБЕРНАТОРА КАЛІФОРНІЇ, а вибори відбудуться щойно в наступному році. Республіканці мають 5 кандидатів і демократи стільки ж. Причиною такого великого зацікавлення постом губернатора є те, що теперішній губернатор Роналд Ріґен заявив, що не буде кандидувати на цей пост третій раз.

ДВА НЕҐРИ З ЛІБЕРІЇ БУЛИ ПОБИТІ групою хлопців в північній частині Мангеттену. Вінстон Річардс, дипломат з Ліберії, та Емметт Денис, також громадянин цієї африканської держави, верталися з приватного прийняття, коли на них в неділю ранком, 6 травня, напали 5 п'яних білих хлопців. Дипломат і його приятель, який є професором Ратґерс університету, були врятовані від гіршого побиття поліцією, але були забрані до шпиталю. П'ятьох хлопців, у віці від 13 до 16, поліція затримала.

ДЕЙВІД К. Е. БРЮС ВІДЛЕТІВ З ВАШИНҐТОНУ ДО ПЕКІНУ, щоб там зорганізувати американську дипломатичну місію. Це буде перша місія ЗСА на материку Китаю від кінця 1940-их років. Дейвід Брюс буде головою американського зв'язкового бюра в Пекіні. Коли відлітав з Вашинґтону 6 травня, то на летовищі зустрінувся із червоно - китайським дипломатом, Ган Гсу, який буде головою китайського зв'язкового бюра у Вашинґтоні.

В ПРОВІНЦІЇ САНТІЯҐО В ЧІЛЕ АРМІЯ СКАСУВАЛА ВСІ ДОЗВОЛИ НА ЗБРОЮ, які були видані цивільним особам. Також були заборонені всі недозволені військовими властями збори. Це заходи є першими проявами надзвичайного стану, проголошеного президентом Сальвадором Альєнде, щоб запобігти дальшому проливові крови в столиці країни. Вийнятковий стан передає обов'язок вдержання порядку в руки армії, але всі конституційні права залишаються в силі і не було проголошене воєнне становище.

ІЗРАЇЛЬ ВІДЗНАЧАВ 7 травня ц. р. 25-тиріччя свого державного постання. У військовій параді в Єрусалимі взяли участь тисячі військ і кількасот танків. Ізраїльський прем'єр Голда Меїр заявила, що єгипетський президент Анвар Садат мріє так само, як його попередник Абдель Ґамаль Насер, щоб зіштовхнути Ізраїль в море. Мовляв: він хоче повороту до кордонів з 1967 року, а після того до кордонів з 1947 року і — геть з Ізраїлем.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ДЛЯ СПРАВ ХАРЧІВ ПРОГОЛОСИЛА з своєї головної кватири у Римі заклик до всіх країн світу, щоб вони поспішили з негайною допомогою шістьом африканським країнам, що їх навістила довготривала посуха, внаслідку якої загрозила їм катастрофа голоду. Ідеться про такі країни: Мавританія, Сенеґаль, Малі, Горішня Вольта, Ніґер і Чад. Вони охоплюють 30 мільйонів населення.

У БОННІ В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ВІДБУЛАСЯ демонстрація кругло 2.500 осіб, які пробули з Німеччини, Австрії, Бельгії й Голляндії, щоби протестувати проти придержування все ще у в'язниці Шпандав у Берліні колишнього заступника Адольфа Гітлера, Рудольфа Гесса, засудженого у Нюрнберзькому процесі проти воєнних злочинців на досмертну в'язницю. Всіх інших засуджених на в'язничні кари вже звільнили і Гесс є одиноким в'язнем у тій в'язниці. Він має тепер 79 літ. Совєти заклали „вето" проти його звільнення.

ШВЕДСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ШАХІСТІВ ВЖИВАЄ заходів, щоби у Стокгольмі відбувся новий міжнародний змаг, в якому світовий чемпіон, американець Боббі Фішер, обороняв би своє першунство у грі з невідомим ще противником, який оспорював би титул світового чемпіона Фішера. Про колишнього світового першуна Бориса Спаского, який програв до Фішера в минулорічному турнірі на Ісляндії, вже більше не згадується.

КОМУНІСТИЧНА ПІВНІЧНА КОРЕЯ ЗАГОСТРИЛА свій тон супроти Південної Кореї, з якою в липні минулого року розпочала була переговори про покращання взаємин та ступневе з'єднання обох частин Кореї. Північна Корея твердить, що поки американські війська перебувають на території Південної Кореї — так довго не може бути затіснення зв'язків між отими двома частинами Кореї, комуністичною і вільною.

Д-р Роман Ковальський і Д-р Осип Жидяк померли в Чикаґо

Чикаґо. — Іллінойський Відділ Українського Лікарського Товариства Північної Америки інформує, що з кінцем минулого тижня тут померли два його члени-лікарі, св.п. д-р Роман Ковальський та св.п. д-р Осип Жидяк. Д-р Роман Ковальський, колишній старшина і лікар Першої Української Дивізії, яка в цьому році відзначає своє 30-річчя, помер після довшої і важкої недуги на 60-му році життя в п'ятницю, 4-го травня, а д-р Осип Жидяк, бувший член Управи УЛТПА та активний громадянин, помер також після довгої і важкої недуги на 49-ому році життя, в суботу, 5-го травня. Обидва покійні лікарі осиротили свої родини. Похорони були заповіджені на середу, 9-го травня, на год. 9-ту перед полуднем з похоронного заведення Музики.

ПРЕЗ. НІКСОН ВИМАГАЄ ПОВНОЇ ПІДТРИМКИ ДЛЯ ПОШИРЮВАННЯ СВОБІДНОЇ ІНФОРМАЦІЇ Й ІДЕЙ

Вашинґтон. — Президент Ніксон заявив, що він звернеться вже незабаром до Конгресу схвалити відповідні асиґнування на дальшу діяльність радіостанцій „Вільна Европа" і „Свобода". Склав цю заяву през. Ніксон, передаючи до опублікування звідомлення призначеної ним студійної комісії, якій доручено було перевірити діяльність й ефективність названих радіостанцій, що перебували досі під віданням Центральної Розвідчої Аґенції. У своїй заяві през. Ніксон ствердив, що він підтримує „з усього серця висновок комісії, що ці голоси свобідної інформації й ідей служать нашому національному інтересові і заслуговують на повну підтримку Конгресу й американської нації. Свобідний обмін інформаціями й ідеями поміж народами є вітальним елементом у нормальних взаєминах між Сходом і Заходом і причиняється до тривалої побудови миру... *Для мільйонів слухачів* на европейському континенті радіо „Вільна Европа" і „Радіо Свобода" є джерелами вірогідної і вичерпної інформації. Вони чинять доступним широкий засяг новин і повідомлень і їхньої аналізи, що їх ми на Заході вважаємо інколи такими самозрозумілими, що інколи забуваємо про те, що такої інформації позбавлені інші народи." У звідомленні комісії для розгляду діяльности названих радіостанцій, яка працювала під проводом Мілтона С. Айзентгавера „в атмосфері безпристрасного скептицизму", ствердженo, що діяльність цих радіостанцій своїм постачанням нецензурованої інформації для слухачів у Совєтському Союзі, Польщі, ЧСР, Румунії, Угорщині і Болгарії, причиняється радше до політики стримування а не до загострювання взаємин. Тому ж комісія запропонувала уможливити реґулярне функціонування названих радіостанцій відповідними федеральними фондами на протяг десяти років. Водночас із цим, як повідомляють з Вашинґтону, директор Інформаційної Аґенції у віданні якої діє „Голос Америки", Джеймс Кеоф виступив у сенатській комісії закордонних справ з вимогою збільшити бюджет аґенції на 17,6 мільйона долярів до 224.4 мільйона долярів річно, щоб діяльність аґенції могла дорівняти такій же інформаційно - пропаґандивній діяльності СССР, Китаю і Єгипту, за якими ЗСА стоять на четвертому місці.

Президент Ніксон поновно заявив про свою непричасність до Вотерґейтської афери

Маямі. — У зв'язку з новими інформаціями на відтинку вотерґейтської афери і з твердженням кол. правного дорадника президента Ніксона Джона Діна, що президент Ніксон знав про цю аферу, Білий Дім опублікував формальну заяву, в якій стверджується, що президент Ніксон нічого не знав про вотерґейтський плян, а також не був причасний до прикривання цієї афери. В заяві також стверджується, що президент Ніксон не уповноважив нікого запевняти про уласкавлення учасників вотерґейтської афери. Одночасно новопризначений головний прокуратор Еліот Ричардсон повідомив на пресовій конференції, що він вирішив покликати спеціяльного прокуратора, який займеться розглядом вотерґейтської афери. Колишній президентський помічник Еґіл Крог склав в суді заяву, в якій прийняв на себе всю відповідальність за влом до бюра психіятра, який обслідував д-ра Елсберґа, обвинуваченого у викраденні документів Пентаґону. Ця заява має свою вагу, бо Крог одержав був доручення від Ерліхмана перевести слідство в справі Елсберґа і в справі проникання інформацій про справи, які мали бути засекречені. Дав таке доручення Ерліхман, виконуючи розпорядження президента Ніксона, перевести розслідування цієї справи незалежно від слідства, що його в цій справі вже вело Федеральне Бюро Інвестиґацій.

Відбудеться річна конвенція Республіканської Ради Спадщинних Груп

Вашинґтон. — Понад 600 делеґатів та гостей візьме участь у цьогорічній річній конвенції Республіканської Крайової Спадщинної Ради, що відбудеться тут в днях 11-13 травня. Згідно з програмою, конвенція має опрацювати етнічну політичну плятформу на 1974 рік, а також вибрати нові керівні органи Ради. Підготовчий комітет інформує, що на цій конвенції будуть репрезентовані 32 національності, які проживають у 25 стейтах ЗСА. Окремі комісії розглядатимуть такі справи: питання внутрішньої і зовнішньої політики, створення студій спадщинних груп, законодавство для поборювання злочинности, проблеми масової комунікації, відносини між ЗСА та СССР і положення окремих націй під пануванням Москви тощо Головним промовцем на конвенції буде Джордж Буш, голова Крайового комітету Республіканської партії. Виступлять на конвенції також сенатор Брок, конґресмен Дервінський і конґресмен Вільям Шерле.

Заява конґресмена Дервінського про голод в Україні

Вашинґтон. — Конґресмен Едвард Дервінський помістив у Конґресовому Рекорді з 3 травня згадку про те, що українці в цілому світі відзначають в цьому році 40-річчя зорганізованого Москвою голоду в Україні. В заяві конґресмена подана історія голодової облоги України, а також згадка про те, що „українців за кордонами про це ніколи не забули і вони не плекають ніяких ілюзій щодо намірів Кремля... З нагоди 40-річчя найбільшого народовбивства в історії людства, Україна остерігає вільний світ перед російськими тиранами, які готовлять подібне народовбивство і для нього".

МИСТЕЦЬКІ КАРТИНИ НА ФОНД УВУ

Пассейк. — В суботу 12-го травня тут відбудеться заходами Товариства Алюмнів та Приятелів УВУ, при нагоді вечерниць, зустріч з мистцями та нагода здобути одну з 11-ти мистецьких картин. Ввесь прибуток з імпрези призначений на Фундацію Українського Вільного Університету. Імпреза відбудеться в залі Української Централі, 240 Hope Avenue. Початок о год. 8. веч.

НОВІ ЕКОНОМІЧНІ РАЙОНИ В СССР

The New York Times/May 4, 1973

Москва. — Консолідація економічного життя в СССР і намагання в якийсь спосіб підняти совєтську економіку, в першій мірі сільське господарство, на вищий позем, знайшли вияв у пляні совєтського режиму переорганізувати СССР на сім економічних районів. Така переорганізація має одночасно на меті ще більше обнизити і так незначну вже ролю совєтських республік. На залученій карті подані совєтські економічні райони. Згідно з цим пляном Україна становитиме частину „Юга СССР" (за царської імперії вона зараховувалася до „Юга России), до якого входять ще Грузія, Вірменія, Азербайджан та район Північного Кавказу включно з Придонням та Кубанею. „Ню Йорк Таймс" з 7 травня в редакційній на цю тему написав таке: „найдальше йдучим і політично найчутливішим є створення нової системи економічних плянувальних районів, яке загрожує потоптанням націоналістичних сантиментів багатьох совєтських національних меншин. До тепер керівники окремих республік мали змогу, до якоїсь міри, боронити економічних інтересів своїх районів у змаганні за національні ресурси. Деякі з нових районів охоплюють декілька республік і в цей спосіб це створює ґрунт для оживлених політичних конфліктів на відтинку використання ресурсів".

П. Шелеста усунено з посади заступника прем'єра СССР

Москва. — Політична кар'єра Петра Шелеста, колишнього першого секретаря ЦК КП України, члена Політбюра ЦК КПСС і заступника прем'єра міністрів СССР, остаточно закінчилася 7 травня, коли його формально „звільнено з відходом на пенсію" з останньої посади заступника прем'єра СССР. Як відомо, українська комуністична преса в Україні востаннє заатакувала Шелеста за його „націоналістичний ухил", якому він нібито мав дати вияв у книжці „Україно наша радянська" з 1970 року. Одночасно з повідомленням про усунення Шелеста з посади заступника прем'єра, подано до відома про звільнення з посади Геннадія Воронова, також кол. члена Політбюра ЦК КПСС, який ще виконував функції голови Народної Контрольної Комісії. Таким чином закінчилася чистка партійної верхівки з двох провідних комуністів, які з всією правдоподібністю попали у конфлікт з теперішнім совєтським лідером Брежнєвом. Як повідомляють закордонні кореспонденти в Москві, Брежнєв находиться тепер на верху своєї сили в СССР, про що свідчить форма, з якою про нього пишуться на сторінках совєтської преси. Серед дипломатичних кіл у Москві говориться навіть про „культ Брежнєва".

Г. Боель, Р. Кларк, А. Шлезінджер й інші підписали петицію в обороні українських політичних в'язнів

Вудгейвен, Н.Й. (Р.К.). — Відомий німецький письменник, лавреат нагороди Нобеля 1972 року Гайнріх Боель підписав петицію діючого в ЗСА Комітету Оборони Совєтських Політичних В'язнів. В листі до Комітету Г. Боель передав свій привіт і згоду підписати петицію з вимогою амнестії для українських та іншонаціональних — російських, жидівських, чеських і литовських політичних в'язнів, між ними Валентина Мороза, Івана Дзюби, Івана Світличного, Петра Якіра, Володимира Буковського, Віктора Файнберґа. Минулого тижня, під час свого перебування в Ню Йорку, підписав цю петицію також Ремзі Кларк, кол. генеральний прокурор ЗСА, відомий американський письменник і критик, і ще перед тим підписав її проф. Артур Шлезінджер, історик і кол. дорадник през. Джона Кеннеді. Між відомими діячами, які підписали вже петицію Комітету, є такі діячі, як Їржі Пелікан, кол. член ЦК Комуністичної Партії Чехо-Словаччини і керівник Празької телевізії за Александра Дубчека, чеський філософ Іван Світак, чеський письменник і кол. редактор офіційного органу союзу чехословацьких письменників Антон Лійм, американський соціялістичний діяч Джуліє Джейкобсон, журналіст Нет Гентоф, лінґвіст проф. Ноам Чомський, кол. член ініціятивного Комітету оборони людських прав в СССР проф. Александер Єсєнін-Вольпин та інші. Включилися до цієї міжнародної акції також Маргарита Папандреу — дружина кол. міністра грецького уряду і Пол О'Дваєр, кол. член міської ради Ню Йорку і діяч ірляндського руху опору. Комітет Оборони Совєтських Політичних В'язнів, зорганізований українськими студентами в ЗСА, плянує надрукувати свою петицію, як платне оголошення, в американських газетах і з тією метою започатковує збірку потрібних фондів.

ВІДЗНАЧЕННЯ Л. КРУПИ

Нюарк. — Українка Ляриса Крупа, учениця кляси фортепіяну проф. Дарії Гординської Каранович, здобула перше місце в конкурсі, що його зорганізувала американська Фундація Виконавчих Мистецтв — Foundation for the Performing Arts — між кандидатами, обраними із групи учнів її віку із різних музичних шкіл, в тому й Українського Музичного Інституту Америки.

СВІТОВИЙ КОНҐРЕС ЦЕСУС ВІДБУДЕТЬСЯ В ТОРОНТІ 24-26 СЕРПНЯ 1973

Торонто. — Центральний Союз Українського Студентства (ЦЕСУС), що його теперішнім осідком є Торонто, і що його очолюють Олег Романишин, як президент і Зеновій Зварич, як секретар, подав до відома, що черговий Світовий Конґрес ЦЕСУС відбудеться в днях 24-26 серпня ц. р. в Торонті.

УКРАЇНСЬКІ ПАРАФІЇ І ГРОМАДИ ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ЗУСТРІЧІ ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА

Як уже інформовано, цієї суботи, 12 травня, загостить на короткі відвідини українських єпархій, парафій і громад в ЗСА Верховний Архиєпископ Помісної Української Католицької Церкви Блаженніший Кардинал Йосиф Сліпий. Приїжджаючи до ЗСА на запрошення місцевих Владик УКЦеркви, Верховний Архиєпископ почне свої відвідини з Філядельфії, куди приїде літаком з Торонта в суботу, 12-го травня о год. 4.46 по полудні, де його зустрінуть і привітають представники Філядельфійської Архиєпархії, духовенства та громади. Програма відвідин у Філядельфії в суботу і неділю, 12 і 13 травня, що включає Архиєрейську Св. Літургію під час відпусту в неділю 13-го травня о год. 10:30 рано на Факс Чейсі та Привітальний Бенкет о год. 7-ій вечора того ж дня в готелі Шератон, уже була проголошена. З інших парафій і громад інформують:

ПІДГОТОВА ДО ЗУСТРІЧІ В НЮАРКУ

До Нюарку Верховний Архиєпископ завітає в понеділок, 14-го травня, в пополудневих годинах. До зустрічі та привітання Гостя створено — на запрошення місцевого українського католицького пароха о. Павла Малюги, ігумена ЧНІ, Громадський Діловий Комітет, до якого ввійшло представники біля 50 організацій і установ Нюарку, Ірвінґтону та околиць. Комітет, що має стейтовий характер, бо Нюарк буде одинокою місцевістю в стейті Ню Джерзі, яку відвідає Верховний Архиєпископ, очолює парох церкви св. Івана Хрестителя о. ігумен Павло Малюга. Святочні відправи в церкві св. Івана Хрестителя почнуться о год. 7-ій вечора. Блаженніший Верховний Архиєпископ відправить Молебень і опісля посвятить новий іконостас, що його виконала та сама фірма, яка виконала іконостас для церкви св. Софії в Римі за проєктом відомого нашого мистця Святослава Гординського. Після того відбудеться привітання Гостя представниками церковних і світських українських організацій і установ стейту. Хор церкви св. Івана Хрестителя вітатиме Гостя відповідною релігійно-мистецькою програмою. У вівторок, 15 травня, о год. 8:30 рано Верховний Архиєпископ в сослуженні духовенства відправить Архиєрейську Св. Літургію в церкві св. Івана Хрестителя для учнів парафіяльних шкіл Ню Джерзі та вірних. Того ж дня, у вівторок 15-го травня, о год. 4:00 по полудні Блаженніший Верховний Архиєпископ відлетить літаком лінії „Юнайтед Ерлайнс" до Клівленду, куди

(Закінчення на стор. 4-ій)

Верховний Архиєпископ УКЦ відвідав Централю КУК у Вінніпеґу

Вінніпеґ (КУК). — Члени Екзекутиви і Президії КУК, які репрезентують 34 складові організації, разом з працівниками бюра Централі КУК зібралися 2-го травня в будинку КУК у Вінніпеґу на урочисту зустріч з Верховним Архиєпископом Української Католицької Церкви, Блаженнішим Кардиналом Йосифом Сліпим. В супроводі офіційної ескорти міста Вінніпеґу, Достойний Гість прибув на відвідини Централі КУК в товаристві Митрополита Максима Германюка, яких при вході до будинку Централі КУК зустрів привітом президент Комітету Українців Канади д-р П. А. Кондра, враз з генеральним секретарем Ю. Гвоздуличем та екзекутивним директором д-ром С. Яр. Кальбою. В залі засідань Президії КУК д-р Кондра представив Блаженнішому кожного з присутніх і привітав його коротким словом, з'ясувавши найважливіші справи і завдання, які Централя КУК під теперішню пору сповняє для добра української громади в Канаді та української справи взагалі. Зокрема д-р Кондра підкреслив ролю КУК у підготові і переведенні Другого Конґресу СКВУ, який відбудеться на початку листопада цього року в Торонто.

У відповідь на це привітання Блаженніший Верховний Архиєпископ підкреслив великі можливості і велику місію, яку КУК, як речник українців Канади, повинен сповнити не лише для добра української громади в Канаді, але і для українських поселень в світі і для української справи взагалі.

На закінчення урочистої зустрічі, почесний президент КУК о. д-р В. Кушнір зложив подяку Верховному Архиєпископові за його відвідини в Централі Українців Канади і ще раз підкреслив важливу ролю, яку Комітет Українців Канади сповняв в минулому і сповнятиме на майбутнє для добра української справи.

В Ню Йорку підготовляють масову участь у жалобній маніфестації у Вашинґтоні

Ню Йорк (С. Ч.) — Як уже відомо, жалобна маніфестація у Вашинґтоні відбудеться в суботу, 26 травня біля пам'ятника Т. Шевченкові, як „День всенаціональної скорботи", для вшанування пам'яті жертв великого голоду в Україні в роках 1932-1933. В маніфестації візьмуть участь Ієрархи Українських Церков, представник американського Уряду, члени Конґресу ЗСА, представники поневолених народів та визначні українські громадські і політичні діячі. У мистецькій частині виступлять: хор „Прометей" з Філядельфії, інсценізацію поеми „Смерть" виконає Об'єднання Мистців Української Сцени. Після маніфестації відбудеться демонстрація біля амбасади СССР у Вашинґтоні. Об'єднаний Комітет Українсько-Американських Організацій Великого Ню Йорку — Відділ УККА, організує спеціяльні автобуси на цю маніфестацію в Вашинґтоні. Охочі можуть голоситися на цю поїздку в крамниці „Арка" тел. GR 3-3550, в канцелярії УККА тел. WA 4-5617 і в „Самопомочі" тел. SP 7-1336. Виїзд автобусів в суботу 26 травня, о год. 7:30 рано від Українського Народного Дому, при 2-ій евеню в Ню Йорку. Поворот до Ню Йорку того самого дня. Ширші інформації будуть проголошені в пресі в найближчих днях.

ПАНЕЛЬ НА ТЕМУ ПОЛОЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Йонкерс. — Заходами Крайової управи ТУСМ в ЗСА та Осередку діяльности ТУСМ в Йонкерсі тут відбудеться у п'ятницю 11 травня громадське зібрання з доповідями на тему „Національна політика совєтського режиму на сучасному етапі та форми спротиву в Україні". Доповідатимуть члени Сеньйорату ТУСМ проф. В. Калинович та д-р М. Сосновський. Зібрання відбудеться в Українському Народному Домі, 301 Palli-sade Avenue. Початок о год. 8 вечора.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

„Непорушна святість"

Стаття керівника Відділу пропаганди та агітації ЦК КПСС О. Яковлева „Проти антисторизму", що появилася 15 листопада на сторінках „Літературної Газети", а відтак була передрукована республіканськими газетами, стала причиною усунення його з цієї відповідальної посади. Як виявляється тепер, у вину О. Яковлеву приписано те, що він поважився критично висловитися про російські націоналістичні тенденції та пережитки, вимагаючи від авторів додержуватися принципів „соціялістичного реалізму", а коли йдеться про минуле совєтських народів, то щоб це минуле висвітлювати „об'єктивно" і його „не ідеалізувати.". О. Яковлев писав, що не можна забувати вчення Леніна про „дві культури в кожній національній культурі", і що найбільшою помилкою цілого ряду російських і інших совєтських письменників є те, що вони почали розглядати культурну спадщину в дусі теорії „єдиного потоку".

Не приходиться дивуватися тому, що, вийшовши з таких позицій, О. Яковлев закинув окремим російським авторам, що вони ідеалізують російське минуле і вихваляють „таких реакційних діячів, як В. Розанов і К. Леонтьєв", приймаючи до уваги той факт, що російська література, історія і практика підсовєтської дійсности переповнені славослов'ям „старшого брата", „великого російського народу". Критика Яковлева порушила російських націоналістів і шовіністів, які відразу розпочали протинаступ. Як видно, їх сила під сучасну пору така, що під їх натиском інакшомислячі росіяни мусіли поступитися.

Випадок з О. Яковлевим має свою чималу вимову, бо засвідчує про тенденції на національному відтинку в СССР і про намагання російських шовіністично - імперіялістичних кіл втримати російську абсолютну контролю над не-російськими народами в ім'я „великої Росії". Цей випадок треба розглядати в контексті ліквідації Петра Шелеста і погромницької статті в „Комуністі України" з квітня, а також подібних російсько - націоналістичних, шовіністичних виступів в інших совєтських республіках.

Держава в державі

Справжні бої, які минулого тижня відбулися між військом Ливану і арабськими партизанами — це ніби далека від нас подія, яка стосується внутрішніх відносин в арабському світі і може цікавити хіба сусідній з Ливаном Ізраїль. А втім, наука, яка виводиться з тієї події, має куди глибше політичне значення і стосується широкої проблеми політичних утікачів та проблем будівництва кожної молодої держави, тому вона посередньо цікава й для нас, українців, тим паче, що викликає ремінісценції з новітньої історії України.

Мільйон арабських утікачів із Палестини після проголошення держави Ізраїлю і першої ізраїльсько - арабської війни зріс впродовж наступного чвертьсторіччя ще на півмільйона осіб. Вони не включилися до народного господарства сусідніх, економічно відсталих арабських країн, живуть по нинішній день здебільша по таборах і з їх огірчення та безнадійности зродилися розпач, бажання помсти, непошанування влади країн, в яких вони осіли, надмірна певність себе. Арабські держави використовували спершу ті настрої для творення з палестинських утікачів протиізраїльських партизанських організацій, — поки ті організації не почали творити держави в державі і своїми неконтрольованими випадами проти Ізраїлю стягали на ті держави репресійні рейди. Спершу Йорданія, опісля Ливан виступили збройно проти партизанів, щоб підпорядкувати їх своєму військовому командуванню, — але це, мабуть, надто пізні заходи; і вони не вдадуться.

Пригадуються часи визвольної війни - революції в Україні. Самотужки творилися повстанські загони, які, бувало, осягали поважні успіхи в боях проти большевиків. Але патріотизм і хоробрість тісно сплітались у них із непошануванням зверхньої влади молодої української держави і свавіллям. Український уряд недоцінив тієї потенціяльної сили і не охопив її в організаційні рямці, щоб підпорядкувати головному командуванню військ. Тим часом, у новітній історії відомі війни не тільки регулярним військом з бойовими фронтами, а й партизанськими формаціями, і міжнародні фахівці студіювали стратегію й тактику Української Повстанської Армії. Але УПА боролася проти ворога і тому користувалась підтримкою місцевого українського населення. Коли ж арабські партизани стають загрозою для безпеки арабських держав і доводять до зударів з державним військом — то це погана прислуга арабській справі.

Леонід Полтава

УКРАЇНСЬКА МОВА В ТЕАТРІ

Українська дитина народилась і виростає в Ню Йорку. Якщо говорити про мовний океан, то вона з перших днів свого життя потрапляє під два зустрічні вітри: український і а н г лійський. Батько - мати в культурних родинах розмовляють українською мовою, радіо, яке дитина вміє по-своєму слухати вже з першого року життя, говорить англійською. Велику працю вкладає мати і взагалі родина в дитину, поки виростить двомовного громадянина Америки, якого ця країна потребує. До процесу такого виховання „підключені" рідні школи, курси українознавства, молодечі організації, церкви. Здається, все вже зроблено, дитина добре володіє рідною мовою своєї нації і рідною мовою свого народу, себто українською і англійською. Національність — українська, народність, підданство — американське.

І ось здібна дитина потрапляє до Студії Мистецького Слова. Скільки ще годин і годин доводиться часто витратити керівниці Студії пані Лідії Крушельницькій, щоб дитина по-справжньому не лише говорила по- українському, а й відчувала кожне слово, уміла викликати емоції з допомогою цього слова з театрального кону.

Але тема цієї статті — українська мова в Україні, в українському театрі (і радіо та телевізії) в Українській ССР.

„Деякі українські режисери й актори розмовляють українською мовою тільки „по ходу п'єси". В яких ще національних театрах можлива подібна мовна мішанина? Де вже там сподіватися на чистоту сценічної вимови, коли в театрі навіть під час творчої праці в українські фрази раз-по-раз потрапляють російські слова й вирази"?..

Що це, чергова вигадка „українського буржуазного націоналіста"? Ні, зацитуємо далі: „Чуємо зі сцени „Мій дорогІй друже", „золоті рукІ" або „заплакані очИ", „шИсть тисяч" і т. д. Прикладів тих безліч: „сІмфонія", „репетІція", „діФчина", „зробиФши", „чЄсний", „чЮєш" тощо — все під впливом російської мови. „ТелЄфон", „балЄт", „інстІтут", „ти Ш казала", „знаНя" без другого „н", „волоСя" — без другого „с"... Адже по-російському „волоса", з одним „с", отже й по-українському нібито має бути „волоСя"...

Ці приклади наведені з журналу „Український Театр" з серпня 1972 року, що виходить у Києві. Їх також можете живцем „взяти", послухавши кілька радіопрограм, передаваних ламаною українською мовою з Московської радіовисильні (нібито з Києва) для „українців за рубежем". Туристи, які побували в Україні, були вражені отими „волосями", „телєфонами", „інстітутамі" в телевізійних українських програмах навіть російською вимовою прізвищ типу Гемінґвей і назв — „Хемінгвей", „Нікарахуа".

Що сказали б глядачі „За сестрою" чи будь-якої іншої української п'єси в Америці, коли б почули вкраплювання в українську мову англійських слів чи англійської вимови? Різниця лише та, що українська дитина й молода людина живуть у Америці, а ось ті, з дозволу сказати, українські актори УССР живуть таки в Україні! Дійсно, як співається в „Запорожці за Д у н аєм: „Хоч би Бога побоявся"!..

Додайте до такого мовного каліцтва на київських та інших сценах ще й каліцтво репертуарне, вистави про Леніна й компанію, — і чи ж дивуватись, що в и с т ави йдуть при порожніх залях.

Культура слова є показником загальної культури людини і великою мірою показником загальної культури народу. Як колись за білих царів, так тепер за червоних, Москва намагається зіштовхнути українську мову до ролі „мови плебеїв і парріїв". І має успіхи, бо серед кожного народу є навіть вроджені плебеї й парії. Та коли говорити про українців, то тут треба сказати рішуче: Не вийде!

У 50-річчя створення СССР мовна саламаха в театрах, радіо й телевізії України лише ще раз показує антикультурну сутність совєтського режиму і нещастя окупації.

Католицька Церква в Польщі проти пропаґанди атеїзму у школах

Варшава. — У всіх церквах у Польщі відчитали в минулу неділю Пастирського листа польського єпископату, в якому поручається вірним протиставитися намаганням зробити їх і їхніх дідей атеїстами. Водночас польський римо-католицький єпископат проголосив заяву, текст якої передано також закордонним кореспондентам, з гострою крит и к о ю проголошеного у варшавському соймі в квітні цього року пляну навчання й виховання у школах. Польський єпископат закидає тому плянові, що він виразно наставлений на пропаґанду атеїзму у школах, виключаючи зовсім Церкву від впливу виховання шкільних дітей. Цей виступ Католицької Церкви в Польщі проти комуністичного уряду заперечив вістки в західній пресі про покращання відносин у Польщі між Церквою і комуністичним режимом. Все ж, польський єпископат підкреслює у тій своїй заяві в обороні права Церкви впливати на релігійне виховання дітвори — свою добру волю і цим відкриває двері до дальших контактів між представниками режиму та Церкви.

Петро Ямняк

ВАРШАВСЬКЕ ҐЕТТО

У „Свободі" з 27-го квітня ц. р. під поданим вище заголовком була вміщена редакційна стаття, а день перед тим у тій же „Свободі" ред. Леонід Полтава вмістив статтю під заголовком „Українська допомога", в якій також пише про варшавське ґетто. Тому, що в цих статтях є певні недокладності щодо ґетто, я, як наочний свідок подій, який малощо сам не наклав головою, подаю дані не від когось, що чув про повстання у варшавському ґетто, а як такий, що мав з ним зв'язки, і як такий, що сам у ньому жив, поки ґестапівці не прийшли і не сказали в гострій формі: „Веґ!"

Поки перейти до ґетто, спинюся на подіях, що відбулися зразу після капітуляції Варшави. По вступі німців до польської столиці жиди були змушені інформувати їх про положення в місті. На мотоциклах вони об'їздили вулиці, але вже на другий чи, може, третій день, як середньовічні невільники, очищали вулиці від румовищ.

Перед війною в Варшаві жило біля 500.000 жидів. Коли німці створили ґетто, то вони зігнали до нього не тільки жидів з Варшави, але й з околиць.

На початках створення ґетто жиди ще пробували переходити на польський бік. При вулиці Окоповій був збудований міст. Я був свідком, як жиди через той міст верталися до ґетто. Біля мосту стояла жидівська умундурована поліція і немилосердно била тих, що поверталися з міста. Вони гадали, що цим врятують себе від смерти, але помилилися, бо коли ґетто остаточно замкнено, вони стали такими ж його мешканцями.

Ред. Л. Полтава згадує у своїй статті про ешелон з жидівками на берлінській стації. То могли бути жидівки, вивезені з ґетто ще перед повстанням, бо після повстання ані одна людина не врятувалася.

До мене, до польського маґістрату, приходив щотижня зв'язковий від жидівського маґістрату з ґетто платити якісь — тепер навіть не пригадую які — належності. На мій запит, як там у ґ е т т о, в і н в і д п о в і в: „Нас є там 600.000". Коли я запитав про його батьків, він зрезиґновано сказав, що „певно вже з них німці зробили мило".

Може за кілька хвилин перед тим, коли я хотів перейти попри ґетто, жиди розпочали повстання.

Тут мушу розповісти про одну подію, що може викликати не в одного здивування, а може й недовір'я. Ґестапівці по годині 12-ій ночі відчиняли браму до ґетто, в'їжджали до нього вантажними автами, наладованими карабінами та револьверами і продавали їх по 3.000 злотих за штуку. Вони думали, що в такий спосіб відберуть від жидів гроші, золото і дорогоцінності, а зброя так чи інакше повернеться в їхні

Хочу незлим словом згадати тих жидів, у яких я мешкав при вул. Огродовій. Старий Флянцман був директором фабрики порцеляни. Один із його зятів адвокат був вихрест. Вихресткою була і дочка Флянцмана. Другий зять — це був світової слави доктор медицини Гайне. Наймолодша дочка Дана, лементіла, благала, щоб я врятував її. Але як?

Ця родина одного вечора засіла до вечері, всі одне з одним попрощалися, і випили по келішкові отруї. Данка не випила, а згинула у вуличному бою геройською смертю.

Щоб не попасти в лабети Ґестапо, може не одна родина пішла шляхом Флянцмана та його родини. Між іншим пані Флянцман володіла кількома мовами, знала світову літературу.

Повертаюсь до початку. Коли жиди зрозуміли, що їх ошукувано, бо німці запевняли, що виводять їх на роботу, а тим часом виводили на страту, вони рішились на повстання. Провід над повстанцями перебрали старшини польської армії. Кожний мешканець ґетто був добре озброєний. Ціле ґетто мало прекрасне телефонічне сполучення.

І ось, коли почалось повстання, поляки зібралися перед мурами ґетто й гучними оплесками привітали німців, які стали обстрілювати повстанців. Та недовго дуріли, бо налетіли ґестапівці й без розбору стали стріляти на кого попало. Так біля мене впав труп, я через нього перекотився, опинився в сінях кам'яниці, а звідсіля вибіг на другий поверх, де пересидів зо три години. В моєму щоденнику я тоді записав: „Ґетто горить, чутя безперервну стрілянину".

Пізніше німці підвезли малі гарматки й почали з них обстрілювати ґетто. З каналу вони витягнули кількадесят жидів, поставили їх під стіну, наказали спустити штани, а руки сперти на стіну. Ніколи не забуду тієї макабричної сцени. Розлючений ґестапівець став стріляти щодругого в голову, а коли скінчив свою ганебну роботу, постріляв решту.

Говорити про те, що деяким жидам вдалося врятуватись — це чиста нісенітниця.

Вже при кінці повстання з криївки при вул. Мурановській необережно вийшла на світ молода гарна дівчина. Вона певно гадала, що німці її не запримітять. Але вони її зловили й під „словом чести", що подарують їй життя, наказали показати вхід до криївки. Дівчина з півгодини вагалася, та вкінці повірила бандитам і повела їх до криївки. Тоді один з ґестапівців вистрілив, і кусні черепа неповинної жертви полетіли на всі сторони. Таке було „слово чести" ґестапівця, подібне до московсько - большевицького.

У ТРИДЦЯТИРІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ

28-го квітня 1943 року окремими відозвами Українського Центрального Комітету і німецького командування проголошено створення військової формації Стрілецької Дивізії „Галичина".

Українське громадянство поставилося прихильно до ідеї творення української збройної сили. В ряди Дивізії голосились українці не тільки з Галичини, але й з інших українських земель. Як допоміжний український орган при творенні Дивізії постала Військова Управа, в склад якої увійшли колишні старшини з Української Галицької Армії. З історичної перспективи український загал мав на думці створення під час вибуху Першої світової війни в 1914 р. формації Українських Січових Стрільців, які відіграли важливу ролю під час українського державного відродження в 1917-1920 рр.

У воєнній завірюсі, коли йшла на життя і смерть боротьба великих потуг гітлерівської Німеччини і большевицької Росії на українських землях, треба було в обороні українського народу створити й українську військову формацію. І тому постала Українська Повстанська Армія. Вслід за нею, як зав'язок української збройної формації, була створена Перша Українська Дивізія.

Навесні 1945 року Дивізія „Галичина" увійшла в склад Української Національної Армії, що її головнокомандувачем був генерал Павло Шандрук. З його наказу 25 квітня 1945 року на протибольшевицькому фронті в Австрії коло Фельдбаху вояки Дивізії склали присягу на вірність Україні. В тексті присяги були такі слова: „Присягаю Всемогучому Богові, не шкодуючи ні життя, ні здоров'я, скрізь і повсякчас під українським національним прапором боротися із зброєю в руках за свій нарід і свою Батьківщину-Україну. Так нехай мені допоможе Бог і Пречиста Мати. Амінь". І, хоч від часу створення Дивізії проминуло вже 30 років, слова присяги є зобов'язуючими і в дальшому житті для дивізійників і всіх нас поза межами Батьківщини.

За ці 30 років, що минули від часу створення Української Дивізії, народилося й виросло нове покоління українського народу. Україна перейшла Голготу Другої світової війни. Поза її межами з'явилася нова масова українська еміґрація, що, розкидана по цілому вільному світі, твердо тримає в руках прапор українського державного визволення. З'явилися нові герої в боротьбі за українську справу. За цей час ріки української крови пролялися на тернистому шляху до визволення. Ми віримо, що це ненадарма! Бо за словами Головного Отамана С. Петлюри: „Кров, пролита для тієї мети не засихає. Тепло її все теплим буде в душі нації, все відіграватиме ролю непокоюючого, тривожного ферменту, що нагадує нескінчене й кличе на продовження розпочатого!"

Український Конґресовий Комітет Америки, в склад якого входять дві центральні організації колишніх вояків-дивізійників — Братство кол. Українських Вояків Першої Української Дивізії — Української Національної Армії і Братство „Броди-Лев", вітає їх у тридцятиріччя ювілейного святкування і кличе всі інші організації включитися у відзначення цього ювілею.

Український Конґресовий Комітет Америки

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО КАПЕЛЯНІВ ДИВІЗІЇ

Для відмічення 30-річчя створення Української Дивізії Крайова Управа Братства кол. Вояків I УД УНА в ЗСА видала „Ювілейну Сторінку", яка появилася в „Свободі" з датою 14-го квітня 1973 р., ч. 70.

„Ювілейну Сторінку", яка містить кілька статтей-дописів про Дивізію та п'ять фотознімок визначніших постатей, зредаґував Олександер Луцький.

Між статтями у „Ювілейній Сторінці" є одна стаття під заг. „Капеляни Дивізії", яка присвячена всім оо. Капелянам I УД УНА, що пішли під Броди і не вернулися, і тим, які тепер проживають на Заході. Між тими, що пішли під Броди і не вернулися, є згадка про капеляна 30-го полку піхоти о. д-ра И. К. Стверджую, що вістка ця невірна. О. И. К. як капелян 30-го полку піхоти мусів бути в запасній частині, з якої йому зразу вдалося вирватися і добитися до Львова, до тих, що його призначили капеляном, тобто до Митрополичої канцелярії при св. Юрі, де він перебував до 12 квітня 1945 р., коли його вперше заарештувало НКВД.

Докладну згадку про о. И. К., що в той час не знаходився в полоні, а жив у Львові, знаходимо в документальній праці д-ра Петра Мірчука „Українська П о в станська Армія" 1942-1952 рр., де на ст. 102-103 читаємо:

„В кінці 1945 р. в „Радянській Україні" та львівській „Вільній Україні" появилася величезна стаття Росовича п. з. „З хрестом чи ножем", з гострими нападами проти Греко - Католицької Церкви, її духовенства і, зокрема, на її вищу ієрархію від покійного Митрополита Андрея Шептицького починаючи. Кілька днів після появи тієї статті, 12 квітня 1945 р. сильні відділи НКВД окружили забудовання катедри св. Юра у Львові, перевели дуже основну ревізію, а після цього заарештовано Митрополита Йосифа Сліпого, єпископів Микиту Будку і Степана Чарнецького та низку співробітників святоюрської к о н систорії, між ними й о. Гавриїла Костельника і о. Кладочного... По кількох днях переслухань звільнено о. Г. Костельника та о. Кладочного, а всіх інших вислано на схід, де опісля відбувся над ними суд, засуджуючи всіх (понад сто осіб) за „протинародну роботу" на довголітню тюрму.

Далі д-р Петро Мірчук нічого не згадує про долю о. И. К., але, як знаємо, заарештовано його вдруге тоді, коли не погодився підписати заяви „Ініціятивної групи" для „возз'єднання" Греко-Католицької Церкви з Православною на чолі з о. д-ром Г. Костельником. Знаємо про це від його батьків, які недавно померли в Канаді, та від його сестри, яка тепер живе в Канаді.

Відбувши 12 років заслання, о. И. К. повернувся у свої рідні сторони в Бучаччину, але там йому не видали пашпорта на сталий побут. В скорому часі він переїхав до Львова, де примістився в домі старців і де мешкає досьогодні. Щоб якось жити, влаштувався на працю в каменоломі при тесанні каменю.

Отже, о. И. К. не згинув під Бродами, а був заарештований у Львові НКВД, відбув довголітнє заслання, повернувся в Західню Україну і тепер живе у Львові.

Микола Шінкас

Д-р Михайло Данилюк

АЛЬКОГОЛЬ Й АЛЬКОГОЛІЗМ

Вступ

(1)

Алькоголізм — справа не нова. Новіші ж часи, а зокрема XX століття позначається щораз більшим споживанням алькогольних напоїв всіма прошарками суспільства. В міру поширення вживання алькоголю наростають нові проблеми, стають яснішими різні ускладнення, які він витворює, і на справу алькоголізму дослідники починають дивитись уважніше, досліджувати його іншими методами, оскільки попередні завели. Власне, не лише проблема алькоголізму, як такого, але взагалі споживання алькоголю починає набирати більшої уваги та викликати більше тривоги.

Алькоголізм захопив сьогодні ввесь світ, і нема країни, де б цим питанням не турбувались, бо явище це творить ряд соціяльних, економічних і медичних проблем. Вони почали сягати до глибини суспільного й особистого життя, творячи наче нову епідемію нищівної сили. Навіть країни з тоталітальним режимом, як, наприклад, СССР, які звичайно ховають всякі свої недоліки, останніми часами не лише визнали існування цієї проблеми у себе, але й почали — своїми методами — кампанію проти неї, як це видно з їхніх публікацій.

ЗСА не є вийнятком у світовій ситуації. Власне, є навіть здогади, що внаслідок високого добробуту цієї країни, продукції численних гатунків алькогольних напоїв, відносно дешевої на них ціни, число людей, які зловживають алькоголем, відсотково вище, як у багатьох інших країнах. Згідно з даними Департаменту Здоров'я, Освіти і Суспільної Опіки ЗСА, 85 мільйонів американців споживають алькогольні напої в такій або іншій мірі. З них бл. 6.5 мільйона осіб — це алькоголіки. Деякі дослідні центри визначають число алькоголіків навіть на дев'ять мільйонів, а загальне число людей, які вживають алькоголь — на 100 мільйонів. Медичні джерела приймають, що на кожних 15 осіб, які споживають алькоголь, припадає один алькоголік, що творить в сумі загальне число алькоголіків у межах між 6 - 8 мільйонів. А проте, точне число алькоголіків залишається нерозпізнаним, бо значне їх число переходить приватне лікування.

Алькоголізм завдає болючих ударів по суспільному життю, і яскравіші факти, що стосуються цієї проблеми, обговорюються у дальших розділах цієї брошури. Але треба звернути увагу на те, що питання алькоголізму вже давно вийшло поза межі п'яниць-волоцюг („скідров"), бездомних, умововідсталих тощо. Державні джерела подають, наприклад, що приблизно половина всіх автових катастроф, які кінчаються смертю, мають пов'язання з алькоголем, за третину пішоходців, убитих автомашинами, відповідає також алькоголь. Цікаве й те, що переважна більшість водіїв автомашин, які спричиняють смерть на шляхах — це алькоголіки. Лікарні — загальні і для умовохворих — наповнюються пацієнтами, що мають проблеми, зв'язані з алькоголізмом. Федеральне Бюро Інвестиґацій подає, що 40% усіх арештованих за пиянство — це алькоголіки. Індустрія звітує, що робітники, внаслідок надмірного вживання алькоголю, тратять на 22 дні річно більше днів праці, як інші робітники. Інші пророчисті цифри обговорюються у розділі „Суспільство й алькоголізм".

Інакше кажучи, алькоголь сягає до суспільних і біологічних основ народу, він став великою загрозою. Медичні кола вважають алькоголізм справжньою недугою.

Боротьбу з лихом алькоголю проводиться трьома шляхами: 1. інтенсивними медичними дослідами у шуканні причин алькоголізму та методів його лікування; 2. заведенням нових законів для охорони суспільства та державними заходами для лікування алькоголіків; 3. широким освідомленням населення щодо загрози алькоголізму та нищівної сили алькоголю на людський організм.

По лінії такого освідомлення нашої української громади і задумано цю брошуру.

МЕТАБОЛІЗМ І ФАРМАКОЛОГІЯ АЛЬКОГОЛЮ

Коли людина заживає будь-яку кількість алькоголю, що в її організмі твориться і який він має на людину вплив? У медичній термінології називаємо це метаболізмом і фармакологією алькоголю.

Алькоголь, точніше — етиль алькоголь, — це продукт ферментації рослинного цукру або крохмалю, коли з поміччю ферментів дріжджів ґлюкоза і фруктоза перетворюються на нову субстанцію. У цьому процесі алькоголь доволі розводнений, а щоб довести до вищої концентрації, його переводять через дистиляції. Практично його можна довести до міцности 97.2% за об'ємом. Виробляють його звичайно 95% за об'ємом (92.4% за вагою), але цю відсотковість у практичному житті в Америці звуть „190-ої проби" (190 „пруф"). Інакше кажучи, американська назва „пруф" — це вдвоє більше число, як фактична відсотковість алькогольного напою. Так, наприклад, напій із „100 пруф" — це, по суті, 50-відсотковий розчин алькоголю. Слово ж алькоголь — арабського походження.

Виробляють і споживають алькогольні напої у різних формах і різної міцности — різні сорти вина, пива, горілок, лікерів і т. д., але вони можуть різнитись лише смаком. Фактично всі вони мають у собі етиль алькоголь, лише різної міцности.

Випитий алькоголь дуже швидко абсорбується через шлунок і кишки у кровоносну систему без ніяких хемічних змін. Він проходить кровоносною системою у печінку, звідти до серця, а тоді по цілому організмі. Біля 95% спожитого алькоголю у процесі метаболізму розкладається на воду і двоокис вуглецю, звільняючи приблизно сім кальорій з одного грама. Решта алькоголю видаляється з організму нирками, диханням, потінням тощо.

Засвоєння алькоголю із шлунка і кишок у різних людей — різне, і залежить воно також від міцности напою, його кількости і харчування. Найшвидше алькоголь абсорбується у кров із тонкої кишки, отже, коли шлунок порожній, алькогольний напій дуже легко проходить у тонку кишку і там абсорбується. Тому людина відчуває швидше і міцніше дію алькоголю, п'ючи його на порожній шлунок, бо випитий трунок після їжі абсорбується далеко повільніше.

(Далі буде)

У КОМУНІСТИЧНОМУ КИТАІ РЕГАБІЛІТУВАЛИ 66-тирічного Венґ Чія-шіянґа, колишнього віцеміністра закордонних справ і колишнього амбасадора в Москві, якого „вичистили" були з партії й посади під закидом прихильности супроти Совєтського Союзу. Його регабілітація стала відомою, коли його прізвище появилося у списку видатних комуністів, які взяли участь у 1-травневому святі у Пекіні.

ЛІВІЯ ВІДМОВИЛАСЯ впустити американського дипломата, Джона Кантрімена, тому, що його американський пашпорт не був написаний арабською мовою. Названий дипломат, економічний експерт, перебував у Лівії, виїхав на відпустку до Америки і хотів вернутися, але лівійські власті не визнали важности американського пашпорту.

ПАКІСТАНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЗУЛЬФІКАР АЛІ БУТТО СХИЛЯЄТЬСЯ буцім-то до пляну конфедерації Індії - Пакістану й Банґладешу. Пакістан відновив би таким чином деякий державний зв'язок з своєю колишньою частиною, тепер Банґладешем, а Індія позбулась би вічного остраху перед агресією збоку Пакістану. Але пакістанські націоналісти є рішуче проти такого пляну.

ПОВІДОМЛЕННЯ

На основі 33-ої статті статуту Українського Народного Союзу

в днях 21-25 травня 1973 р.

в приміщеннях

„СОЮЗІВКИ" в КЕРГОНКСОН, Н. Й.,

відбудеться

РІЧНЕ ЗАСІДАННЯ Головного Уряду Українського Народного Союзу

до участи в якому зобов'язані всі головні урядовці УНСоюзу. Засідання розпічнеться в понеділок, 21 травня ц. р. о годині 10-ій ранку.

Джерзі Сити, 7-го травня 1973 року.

ЙОСИП ЛИСОГІР
головний предсідник
Українського Народного Союзу

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ
64-ий ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

П'ятниця, 11-го травня 1973 року

ЖИВУЧІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

(З ПРИВОДУ 40-РІЧЧЯ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ)

Участь приймають Пані:

Люба Волинець, Марія Савицька, Оксана Щур

Вечором проводитиме

Христина Навроцька.

Початок год. 7:30 вечора.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

членів Української Видавничої Кооперативи

„ЧЕРВОНА КАЛИНА" в НЮ ЙОРКУ

— відбудуться —

дня 17 травня (четвер) 1973 року

о год. 6-ій вечора
в приміщенні
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
Ню Йорк при 142 — 2-га Авеню, кімн. ч. 25.

Порядок нарад: Відкриття Зборів. Відчитання і затвердження протоколу з попередніх Зборів. Звіт з діяльности за 1972 р. Звіт Контрольної Комісії. Уділення абсолюторії. Вибір членів Ради Директорів. Плян праці. Внески. Закриття Зборів.

ЗА РАДУ ДИРЕКТОРІВ:

Д-р Володимир Галан, гол. Роман Купчинський, секр.

Ню Йорк, 7-го травня 1973 р.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в ЗСА

ПРОДОВЖЕННЯ АКАДЕМІЧНИХ ВИКЛАДІВ

відбудеться в суботу, 12-го травня 1973 року о год. 5-ій по пол., в залі НТШ, 302 Вест 13-та вул. в Ню Йорку.

ПРОГРАМА:

1. Відкриття.
2. Проф. д-р В. ТРЕМБІЦЬКИЙ: *доповідь на тему „Міжнародно-правне визнання української держави в рр. 1917-1924".*

Вхід вільний! Гостям раді!

Дирекція Академічних Викладів НТШ

Міннеаполіс у поклоні Тарасові

Учні української школи при парафії св. Юрія Переможця в Міннеаполісі, Міннесота, які не володіли українською мовою до 23 вересня 1972 р (початок праці в школі), діти мішаних подруж віддали свій перший поклін Українському Велетневі Т. Шевченкові, борцеві за волю. Діти ці вбільшості чують англійську мову вхаті і вперше, коли прийшли до школи їм було дуже тяжко сприймати звуки чужої для них мови. За двадцять чотири суботи, тобто 72 годин діти при наполегливій праці їх самих, а також завдяки вмілому підходові керівників і батьків зробили великі поступи. Вони читають і пишуть, можуть своїми словами описати малюнок, складають речення. Дякуючи цьому Марко Мельниченко і Скат Тополюк — учні старшої групи (матері їх не знають української мови) познайомилися з матеріялами про Т. Шевченка з англійських брошур і кожний з них написав доповідь вибравши те, що вважав потрібним подати слухачам. Зміст кожної доповіді (Марко М. англійською мовою для англомовних гостей, Скат Т. для українців) був різний. Вив'язались з цим вони дуже добре. Доповіді були змістовні й недовгі. Всі звернули увагу на те, як Скат Тополюк вимовляв кожне слово, чітко й вірно по-українськи. Марко Мельниченко вивчив і деклямував напам'ять вірш Г. Бойка „В зелені квітучий Канів на Дніпрі", ознайомивши англомовних слухачів з його змістом. Діти зі садочку і з першої кляси (3-8 років) Таня, Христя і Роксоляна Елліот, Вікі Корман, Далія Корсунь, Богдан і Майк Субіяга проспівали „Садок вишневий", а також кілька дитячих пісень: „Я лисичка, я сестричка", „Кізочка" і інші. Таня Елліот (6 років) продеклямувала віршик Тараса Шевченка — „Зацвіла в долині червона калина", а Богдан Субіяга (8 р.) продеклямував вірш Т. Шевченка „Сонце заходить, гори чорніють".

Діти з великим захопленням виконували програму, хоч кожний з них мав трему. У декого, особливо у дідусів та бабусь замітне було зворушення.

Цей їхній перший поклін Великому Тарасаві — останеться їм на все життя.

Валентина Єрмоленко

Шевченківська Академія в УПК св. Володимира

Заходами православного братства катедри св. Володимира в Ню Йорку відбулася Академія в річницю народження та смерти нашого поета Т. Г. Шевченка.

Під час Служби Божої згадувалося ім'я видатного поета — пробудителя відродження України Т. Шевченка, а потім відбулася панахида, яку відправив настоятель катедри о. прот. Іван Данилевич в асисті протодиякона о. М. Ольхового. Співав хор катедри св. Володимира під диригентурою В. Завітневича.

Після панахиди у великій залі катедри програму Академії відкрив о. настоятель І. Данилевич, після чого катедральний хор проспівав „Заповіт" Т. Шевченка, а з ним парафіяни та їх гості.

Про життя поета і тодішні суспільні та історичні обставини в Україні, доповідав проф. В. Завітневич, пересипаючи доповідь цитатами з поезій.

Відтак виступали наші наймолодші: Катруся Федорова та Наталочка Паливода, які продеклямували „Садок вишневий коло хати" Т. Шевченка. Дві бандуристки, мати та донька Ніна Галіон і Лариса Паливода — членкині ансамблю бадуристок ім. Лесі Українки про Об'єднанні Православних Сестрицтв у Бавнд Бруку, відспівали пісні у супроводі бандур: „Дума" — марш на смерть Шевченка, муз. Тележинського до слів О. Конинського, в обрібці Н. Галіон, „Думи мої", до слів Т. Шевченка, муз. Степового, третя — „Зацвіла в долині", муз. Філипенка до слів Т. Шевченка, „Сон" до слів поета Грабовського, муз. Лопатинського.

Опісля виступила улюблена співачка Ганна Шерей, співаючи пісн: „І золотой і дорогої" до слів Т. Шевченка, муз. Січинського, „Ой маю я оченята", муз. М. Лисенка, „Утоптала стежечку", муз. Степового, до слів Т. Шевченка.

Наприкінці співав баритон Юрко Федорів, який виконав пісні: „Реве та стогне" муз. М. Лисенка до слів Т. Шевченка та „Ой, три шляхи", муз. Степового.

Леся Бринь овська

НОВІ ВИДАННЯ
Думайте, читайте...

„МЕЧ СВЯТОСЛАВА"

Вийшла друком дев'ята книжка „МЕЧ СВЯТОСЛАВА" Івана МАНИЛА-ДНІПРЯКА. Ціна 2 доляри.

„Книжка „Меч Святослава" під кожним оглядом добра... Це найкраща Ваша книжка!" — З. ДОНЧУК.

„...Ви починали непогано. Та й у пізніших Ваших творах, уміщених у цій збірці, є багато цікавих моментів, а головне — усі вони мають зміст". — В. ЧАПЛЕНКО.

„Щиро дякуємо за 2 прим. Вашої нової збірки „Меч Святослава". Бажаємо дальших успіхів!" — НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА.

„Твої твори деякі — клясичні. Напишу рецензію". — Л. ПОЛТАВА.

Такої ж думки про „Меч Святослава" Ю. МОВЧАН, Я. СОКІЛ та ін.

Замовлення та гроші (можна готівкою в конверті) висилайте на адресу:

Mr. I. Manylo
Cumberland Rd.
Millville, N.J. 08332, USA

НОВА ПУБЛІКАЦІЯ

Борис Мартос і Яків Зозуля. ГРОШІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ 1917-1920. Український Технічно-Господарський Інститут. Мюнхен 1972 Наклад 2 000 прим. Ціна 10 дол.

Ясно, що такий рідкісний і цікавий альбом — „Гроші Української Держави" не міг появитися у сучасній Україні, бо тамошній уряд, під диктат Москви, переслідує і придушує всяку згадку про Українську Суверенну Державу 1917-1920 рр.

Зміст книжки „Гроші Української Держави" вимовний і поглиблює цікавість читача до цінної публікації. П'ять розділів альбому попереджують: Вступне слово Ростислава Єндика; Біографічні дані про авторів; проф. Борис Мартос: Українська валюта 1917-1920 рр.; проф. д-р Зозуля: Гривня і карбованець в українській грошевій системі; Резюме праць Б. Мартоса і Я. Зозулі німецькою і англійською мовами. Розділи альбому охоплюють: 1. Державні кредитові білети; 2. Знаки Державної Скарбниці; 3. Розмінний знак Державної Скарбниці; 4. Дрібні грошові знаки; 5. Білети Державної Скарбниці. Облігації і купони. Жертводавці.

Д-р Ростислав Єндик у „Вступному слові" згадує етапи розвою гроша від первісної його форми „різнокольорованої черепашки в неолітньої людини" до пізнішої вартости „штуки худоби, хутра, міри зерна і соли, чому на зміну прийшла вага рідкісних металів", а вже в модерній добі все те заступає срібло й золото та паперові банкноти. Автор знайомить читача теж видами обміну й платности на території України в IV- І сторіччях до нашої ери й від І ст. аж до модерної доби — доби будівничих Української Держави в 1917 р., які повернули „при видаванні банкнотів до назв з княжих часів, щоб тим підкреслити державницьку тяглість традицій".

Борис Мартос у статті „Українська валюта 1917-1920 рр." обговорює заходи й постанови українського уряду про випуск грошових знаків, при чому знайомить читачів з субстанціональною або металістичною теорією, яка визначує вартість гроша запасом золота тоді, як теорія Кнаппа чи функціональна теорія спирає вартість паперового гроша на державний авторитет і державне майно — залізниці, пошту, монополії тощо. Д-р Мартос аналізує фінансові проблеми українських урядів і пов'язані з цим клопоти — друкування грошових знаків в Україні і в Німеччині, перший продаж української валюти за кордоном, зусилля українського уряду при усамостійнюванні валюти, грошові реформи, репудіяція російських грошей, стабілізація цін і інфляція тощо. Окремий відступ статті д-ра Мартоса — „Достава грошей з Берліну" — полонює читача неочікуваними, болючими пригодницькими випадками. П'яти- й тримоторові літаки перелітають з вантажем українських грошей з Берліну, понад Карпатами, до Кам'янця; катастрофа одного літака й загибіль полковника Дм. Вітовського; конфіската другого літака у Відні; дефект машини третього літака на Буковині, при чому румуни конфіскують 300 мільйонів гривень; достава грошей з Берліну п'ятьма бойовими літаками, які чехи конфіскують у Кошицях та ін. пригоди.

Яків Зозуля у статті „Гривня і карбованець в українській грошовій системі" наводить закони українського уряду про грошову систему, подає причини паралельного існування гривні й карбованця й обговорює емісійні маніпуляції в трудних політично-господарських обставинах держави. Автор теж інформує читача про німецько-австрійсько-угорські політичні, господарські й мілітарні махінації на Україні.

В альбомі українських грошей, на сорок чотирьох сторінках репродуковано вісім кольорових і тридцять некольорових українських грошових знаків (1917-1920) таких талановитих мистців-графіків, як: Г. Нарбут (автор 10, 100 і 500 гривень, 100 карбованців і 30, 40 та 50 шагів), І. Мозалевський (автор 1 000 карбованців і 1 000 гривень), Василь Кричевський (автор 2 гривень), Красовський (автор 25 і 50 карбованців) і ін. Кожна кольорова відбитка дуже вдатна і ледве чи відхилена кольором від оригіналу. Опис кожної репродукції грошового знаку дуже сумлінний. Під деякими грошовими знаками подано теж народну назву: „Горпинка", „ясиня", „раки", „*лопатки*", „птичка", „аероплани", „фейгели" чи „жидівські гроші" - 100 карбованців з написами (окрім української) ще російською, польською і жидівською мовами.

„Гроші Української Держави" — це цінний альбом для батьків, молодого покоління, учителів, виховників, домашніх і публічних бібліотек, музеїв, а для збирачів грошей — це окремий цінний посібник.

В. Ніньовський

Перед концертом Нестора Цибрівського

Нестор Цибрівський

З-поміж численних імпрез та нагод, які щорічно відзначають певний етап життя молодої людини, важливим і переломовим є — градуаційний. Середня освіта є таки дуже важливим фактором в осягненні високої едукації, а в тому остаточної життьової кваліфікації.

Нестор, незабаром 18-літній випускник Гопкінс Бремер Скул — найстаршої приватної середньої школи в ЗСА — відзначатиме такий етап самостійним речиталем. Концерт - речиталь молодого челіста назначений на 11-го травня о год. 8.30 вечора в музичній школі при 100 Одюбон Ст. в Ню Гейвені, Конн.; він буде повторений в авдиторії української католицької церкви св. Михаїла 3-го червня, і цей останній речиталь спонзорує місцевий Пласт.

Акомпаньюватиме батько Юрій Цибрівський.

У програму концерту входять твори Баха, Бокеріні, Бетговена та Дефас.

Протягом 5 літ Нестор є учнем відомого челіста Альдо Парісота, професора Єйльської музичної школи. Тут він теж регулярно учащає на „мастер чельо-кляс". 16-літнім Нестор, одержавши 2-гу нагороду на музичному конкурсі Ню - Гейвенської Симфонічної Оркестри, градуює з низкою відзначень.

Прийнятий на студії до Єйлу, МІТ і Гарварду, він студіюватиме фізику та буде продовжувати музичні студії. Нестор і його родина є членами 54-го Відділу УНСоюзу.

Н. Н.

В Югославії посилюється натиск на інтелектуалістів

Београд. — Ліга Комуністів Югославії посилила пропаганду проти „анархістично-ліберальних інтелектуалістів, вимагаючи гостріших заходів проти всіх тих, які зважилися на критику політики і практики комуністичної югославської партії. Поінформовані кола рахуються з можливістю звільнення з професорських посад ряду професорів, що їх обвинувачується в „анархізмі" та „лібералізмі". Під безпосередньою загрозою є такі відомі югославські інтелектуалісти: д-р Світозар Стояновіч д-р Михайло Марковіч, д-р Любомир Тадіч, д-р Загорка Песіч-Колюбовіч, д-р Міладін Животіч, Тріво Інджіч, Небовса Попов. Всіх їх критикують за статті або в „Праксіс", журналі Хорватського Філософського Товариства або у „Філософії", Журналі Філософського Сербського Товариства. Критика почалася, коли Тіто поставив вимогу оновити Лігу Комуністів Югославії під оглядом дисципліни та доктринального конформізму. Комуністи-професори на югославських університетах продовжують опір проти намагань уряду здушити вільну критику та дискусію.

УКРАЇНСЬКА ГЕТЬМАНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
ВІДДІЛ 14 в НЮАРКУ, Н. Дж.

ділиться з Членами і Громадянством сумною вісткою, що дня 27-го квітня 1973 р. в Нюарку, Н. Дж. відійшов у Вічність

бл. п.
Інж. ІВАН КАЛИНОВИЧ

голова УГОА, Відділ 14-ий в Нюарку, Н. Дж., старшина Української Армії, суспільний і заслужений діяч Гетьманського Руху, народився 27-го травня 1893 р. в Кременчузі, Україна.

ПОХОРОН відбувся в понеділок, 30-го квітня 1973 р. з церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. на цвинтар Evergreen в Елизабет, Н. Дж.

•

Родині прибитій Родині висловлюємо глибоке співчуття.

УПРАВА УГОА в НЮАРКУ, Н. Дж.

Ділимося сумною вісткою з Українським Громадянством і Побратимами по Зброї Визвольних Змагань 1918-21 рр., що на 85-ому році життя, після тяжкої недуги відійшов у Вічність, спочивши у Бозі, в п'ятницю, 4 травня 1973 р. наш Дорогий Приятель, підполковник Армії УНР, учасник Визвольної Боротьби за волю України,

ІНЖЕНЕР ЛІСНИЦТВА

бл. п.
ВАСИЛЬ ГРИГОРОВИЧ ГАВРИЛЕЦЬ

ПАРАСТАС був відправлений у неділю, 6-го травня 1973 р. в 7:30 год. вечора, та в понеділок, 7-го травня, в 7:30 вечора в похоронному заведенні Walter Bojko, 654 Cummins Highway, Mattapan, Mass.

ПОХОРОН — Після Заупокійної Літургії о 7-ій год. ранку, у вівторок, 8-го травня 1973 р. у Православній Церкві св. Андрія в Бостоні, Джемейка Плейн, тіло Покійника буде перевезене до Бавнд Бруку, Н. Дж. на 3-тю годину по пол. на Вічний Спочинок.

За бажанням Небіжчика обрані ним опікуни:

Анна Рачок і Дмитро Николенко
та Дарія і Михайло Лозинські

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ
ВІДДІЛ в БОСТОНІ

Ділимося сумною вісткою, що дня 4-го травня ц. р. відійшов у Вічність наш Член

підполковник Армії УНР, інженер лісник
ВАСИЛЬ ГРИГОРОВИЧ ГАВРИЛЕЦЬ

ПОХОРОН відбудеться у вівторок, 8-го травня 1973 р. в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УПРАВА ВІДДІЛУ

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і Незабутнього
БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п.
ЕВГЕНА МАЩАКА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в СУБОТУ, 12-го ТРАВНЯ 1973 РОКУ
о год. 8-ій ранку
в Церкві СВ. АПП. ПЕТРА і ПАВЛА
в ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж.

Приятелів і Знайомих просимо згадати Покійного в своїх молитвах.

ДІТИ з РОДИНОЮ і ВНУКИ

У глибокому смутку ділимося болючою вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що в суботу, 5-го травня 1973 року, після короткої, але тяжкої недуги,
з волі Всевишнього, відійшов у Вічність, прийнявши Найсвятіші Тайни,
наш Незабутній, Найдорожчий МУЖ, ТАТО, ДІДУНЬО, БРАТ і ШВАГЕР

св. п.
ВОЛОДИМИР КАЧМАРСЬКИЙ

народжений 21-го лютого 1904 р. у Львові, кол. член УВО і ОУН, політв'язень польських тюрем і концтабору Береза Картузька, кол. пластун куреня „Чорноморці", активний учасник події відновлення Держави 30-го червня 1941 р. у Львові.

ПАНАХИДИ за спокій душі Покійного — в понеділок, 7-го і вівторок, 8-го травня ц. р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН в середу, 9-го травня 1973 р. о год. 9-ій ранку з Української Католицької Церкви Покрова Божої Матері, 97-06 87-ма вул. в Озон Парку, Н. Й., на цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Прибиті горем у невимовному смутку:

дружина ОЛЬГА
син — ОРЕСТ з дружиною МАРТОЮ і сином ЮРЧИКОМ
дочка — ГАЛЯ ГІРНЯК з чоловіком ТАРАСОМ і донечкою ТАЛЕЮ
брат — МИРОН в Німеччині
брат — ОМЕЛЯН з дружиною АННОЮ, дітьми і внуком
братова — ІРЕНА
братанич — ОЛЕГ з дружиною ІРИНОЮ та дітьми
шваґерки: ВОЛОДИМИРА САВЧИНСЬКА з чоловіком ОСТАПОМ
ІВАННА КЛИМ з чоловіком ЯРОСЛАВОМ, дітьми і внуками
та ближча і дальша Родина в Україні і ЗСА

•

Замість живучих квітів, просимо складати пожертви на „Церкву в Потребі" або на інші добродійні цілі.

НА ОБОРОНУ АРЕШТОВАНИХ УКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ

Від січня 1972 р. КҐБ і уряд СССР посилили свої намагання зліквідувати будь-які вияви української національної свідомости й самооборони проти ґеноцидної політики режиму. Жертвами цих намагань стали найкращі представники української інтелігенції, студентства і робітництва. Останніми тільки місяцями стало відомо, що літературний критик Іван Дзюба був засуджений на 7 років позбавлення волі і 5 років заслання, Іван Світличний на 7 років ув'язнення і 5 років заслання, Євген Сверстюк на 5 років ув'язнення, Вячеслав Чорновіл на 7 років ув'язнення і 5 років заслання.

Заходами Комітету в Обороні Совєтських Політичних В'язнів видатні діячі в ЗСА й Европі підписали петицію Комітету в справі українських і інших в'язнів комуністичних режимів в СРСР і Чехо-Словаччині. До того часу цю петицію підписали:

Гайнріх Боль, лавреат нобелівської премії за літературу 1972 р.;
Ремзі Кларк, кол. державний прокурор ЗСА і відомий критик і автор;
Артур Шлезінджер, особистий дорадник покійного президента Джона Кеннеді;
Гуннар Мирдал, соціолог світової слави з Швеції;
Іржі Пеликан, кол. член Центрального Комітету Комуністичної Партії Чехо-Словаччини за часів Александра Дубчека;
Іван Світак, філософ, кол. професор Карлівського університету в Празі;
Проф. Ерик Фромм, психіятр світової слави в Мехіко;
Александер Єсенін-Вольпін, професор математики, кол. член Ініціятивного Комітету в обороні людських прав у Москві, в'язень совєтських психіятричних лікарень.

Всього разом вже є понад 20 підписів на петиції. Щоб розреклямувати долю наших братів і показати солідарність з ними з сторони видатних діячів світу, Комітет має в пляні надрукувати цю петицію з підписами на сторінках американської преси. Щоб це зреалізувати, треба фінансової допомоги з боку ширшого громадянства. Просимо надсилати пожертви на адресу:

COMMITTEE FOR DEFENSE OF SOVIET POLITICAL PRISONERS
P.O. BOX 1284 — WOODHAVEN, N.Y. 11421

БОГДАН ВИТВИЦЬКИЙ (голова) РОМАН КУПЧИНСЬКИЙ (секретар)

Клівленд відзначив Роковини Верховного Архиєпископа

Старанням Т-ва за Патріярхальний Устрій УКЦеркви Відїл в Клівленді, святочно відзначено 10-річчя повернення Верховного Архиєпископа з московської каторги і 81-річчя народження.

18-го лютого ц. р. в приміщенні банку „Вест Сайд Федерал" при 5839 Ридж Роуд у Пармі о 7-ій год вечора відбулися Святочні Сходини при чисельній участі мирян Клівленду і Парми. Відкриваючи Сходини, голова Т-ва інж. Іван Фур вказав на ціль святочного зібрання, на історичні роковини, які відзначуємо, на невідрадну долю нашої Церкви на рідних землях і в місцях нашого поселення, та наполегливу працю Верховного Архиєпископа над об'єднанням нашої Церкви і Народу.

Молитву за щасливу дорогу і щасливий поворот Їх Блаженства Блаженнішого Кир Иосифа з Евхаристійного Конґресу, за здоров'я, за ласки Божі для його плянів і праці та за світлу участь нашої Церкви у Евхаристійному Конґресі провів о. Ярослав Сірко, разом з о. Євгеном Боднарем, о. Іваном Орищкевичем і о. Дмитром Павлишиним.

Д-р Мирослав Мичковський у вступному слові вказав на велику ласку Божого Провидіння, що сьогодні по 18-ти літах каторжної праці в сибірських таборах Верховний Архиєпископ є на волі, висунув ідею організаційного завершення УКЦеркви, став у її проводі, züактивізував і об'єднав навколо своєї ідеї маси мирян, став послідовним і безкомпромісовим оборонцем традиційних прав і єдности в нашій Церкві і нашому народі. Прелеґент звернув увагу, щоб ми не занапастили цю велику ідею і Богом дану нам нагоду, яку висунув і очолив новітній Мойсей, Ісповідник Віри так, як це було у 1918-20 рр., коли через брак взаємної співпраці, брак єдности в проводі і народі, браку зрозуміння історичної відповідальности, ми тоді програли наші змагання.

„Новітній Прометей"—автора Осипа Покровського, присвячений Їх Блаженству Блаженнішому Кир Иосифові, відчитав д-р Ярослав Кривяк. „...На Сибірі каравсь, де дні примарами чорніли, сніги очі сліпили, вітри морозом тіло пронизували і душа костеніла—бо своєї правди зректись не хотів. А тут під теплим сонцем, якось дивно, вчорашня слава сьогодні на заваді стала, душа теж костеніє і примирає, бо її відмовляють прав по-своєму Богові молитись..."

Доповідь—10-ти ліття Верховного Архиєпископа на волі—виголосив інж. Іван Фур. Звільнення Верховного Архиєпископа 9-го лютого 1963 р., було великою несподіванкою не лише для українців, але й для цілого світу, головно християнського, було це чудо Божого Провидіння. У всій світовій пресі, не тільки в перших днях, але упродовж кількох тижнів не вгасав радісний шум на честь моральної величі і сильного характеру, що не всилі був зламати навіть такий жорстокий і вирафінований московський режим. Верховний Архиєпископ видержав ті всі моральні і фізичні знущання, не заломився, і за словами папи Івана 23-го став прикрасою не тільки УКЦеркви, але всієї Вселенської Церкви.

Із приїздом Первоієрарха Блаженнішого Кир Иосифа на волю, до Риму розпочалася нова доба в історії нашої Церкви і нашого народу. Історичні виступи Верховного Архиєпископа на Ватиканському і Папському Синодах в обороні УКЦеркви були такими промовистими, що їх широко і прихильно з виявами симпатій коментувала світова преса, радіо і телевізія.

Ідея організаційного об'єднання і завершення нашої Церкви у діяспорі патріярхатом, Архиєпископські Синоди наших Владик під його головуванням, розбудова релігійно-громадського і культурно-наукового життя в Римі, тріюмфальна подорож Верховного Архиєпископа в 1969/70 роках, по всіх місцях нашого поселення, величаві Богослуження, стріча з головами і високими представниками поодиноких держав, міст, Церков, наукового світу; всі його вітали, як голову УКЦеркви, як представника українського народу.

Це надзвичайно велика і плідна праця Верховного Архиєпископа на протязі 10 років на волі, при обмежених матеріяльних засобах, при внутрішніх і зовнішніх неприхильних вітрах, перешкодах, амбіціях і пасквілях. Та ті всі неуспіхи, не зломили постанов і плянів Верховного Архиєпископа, він твердо і послідовно ступає до визначеної мети, вірить непохитно у правду Божу і до такої віри закликає своїх вірних.

Верховний Архиєпископ турбується і цікавиться не лише церковними проблемами, але також всіма іншими справами українського народу, до всіх він забирає слово, всюди дає поради, закликає до єдности, згоди, любови, пошанування думок і переконань других.

Історія українського народу історія УКЦеркви запише світлими сторінками цих 10 років надзвичайно активної і корисної праці, вони докорінно змінили думання вірних УКЦеркви і вивели їх на нові більш прості і широкі шляхи, якими вони підуть скорше і певніше до наміченої мети—патріярхату.

Святочні Сходини закінчено молитвою і многолітствієм Верховному Архиєпископові.

Іван Фур

Відновлюємо традиції аматорського театру

(У. Л.) — У ряді дуже вдалих цьогорічних вечорів, що їх влаштовує Літературно-Мистецький Клюб у Ню Йорку, чергова цікава імпреза — це авторський вечір Софронова-Левицького, на цей раз як автора п'єс для молоді п.н. „Скоморoший вечір".

Українська театральна традиція сягає ще княжих часів. Її значення віджило під час нашого національного відродження. Крім професійних театрів, які інколи не мали навіть постійного місця перебування, а у важких умовинах мандрували від села до села і від міста до міста, крім таких театрів був розповсюджений і люблений аматорський театр. Особливо молодь радо користувалася цим середником вияву своїх здібностей та зацікавлень. Треба ствердити, що чомусь цей рух не обновився належно на еміґрації не зважаючи на притягаючі можливості. Тут не йдеться про студії слова, як наприклад знаменита студія Лідії Крушельницької у Ню Йорку, яка стоїть на поземі професійного театру, але аматорських гуртків, театральних груп у нас майже немає. А це знаменитий виховний засіб, який поглиблює і поширює знання і володіння рідною мовою, виробляє певність себе, є місцем товариських зустрічей, виробляє почуття гумору, а змістом та безпосереднім способом діяння на акторів і глядачів може мати великий виховний вплив.

І саме за цю ділянку взявся відомий письменник Василь Софронів Левицький, видаючи готовий матеріял до рук діячів і членів молодечих організацій.

Вечір, який відбудеться у п'ятницю 4 травня у приміщені ЛМК у Ню Йорку дасть можливість ближче пізнати цю нову ділянку самовиховної праці, а теж зустрітися з автором, якого попередній авторський вечір у Ню Йорку зібрав був численну публіку і стрінувся із незвичайно додатнім відгуком серед нюйоркчан.

Звернення Головної Управи Т-ва „Бойківщина"

Видаючи історії областей України большевики перекручують і фальшують політичне, культурне, народне і суспільне життя українського народу.

Щоб подати правду про наше життя на Рідних Землях, творяться реґіональні комітети і товариства. На першому З'їзді колишніх мешканців Бойківщини у вересні 1970 р., створено Т-во „Бойківщина", якого завданням є:

— досліджувати культуру, мистецтво і побут бойків по обох боках Карпат, та списати його вклад у загальну скарбницю українського народу;

— популяризувати народну творчість і мистецтво серед мешканців інших частин української землі;

— збирати пам'ятки в Музеї „Бойківщини";

— протестувати проти винищування архітектурних і інших культурних пам'яток, зокрема оригінального і архаїчного церковного дерев'яного будівництва;

— відзначувати в и значні постаті Бойківщини.

Головна Управа, вибрана на тому З'їзді, старалася в міру спроможностей виконати доручені їй завдання. За два і півроку діяльности проведено таку важливішу працю:

— видано друком 6 подвійних чисел „Літопису „Бойківщини" з дослідчим, мистецьким і вартісним матеріялом. Цей журнал є один із кращих реґіональних видань на чужині;

— заложено „Музей Бойківщини", який нараховує вже 715 експонатів. Крім численної літератури, знимок і журналів, в Музеї є теж народна ноша, дерев'яні вироби, писанки, образи, ікони, вишивки, ляльки в народній ноші та ін.;

— видано друком кольорові картки з ношею і писанками;

— підготовлено матеріяли до збірника „Монографія Бойківщини" та зібрано на цю ціль кругло 8 000 долярів;

— виготовлено кругло 100 пуделок із знимками церковного будівництва на Бойківщині, мапами, красвидами та світлинами із культурного життя на цій землі та влаштовано у Філядельфії двотижневу Виставку Церковного Будівництва та Мистецтва Бойківщини теж з показом народної ноші, видань і окремим Відділом, присвяченим пам'яті гетьмана Сагайдачного;

— відзначено 350-ліття гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного, у р оджениця Бойківщини, окремою Зустріччю на Союзівці, виданням одного числа „Літопису", включно з матеріялами про Сагайдачного, видано пам'яткові коверти і картки з портретом Сагайдачного, та пороблено старання, щоб ціла українська громада на чужині, відзначила пам'ять цього великого гетьмана України. Відділ нашого Т-ва в Чикаго влаштував величавий концерт у честь Сагайдачного.

У днях 8 і 9-го вересня ц. р. відбудеться на Союзівці в Кергонксоні, Н. И. Другий З'їзд кол. мешканців Бойківщини. Щоб цей З'їзд випав успішно і був справжнім нашим Реґіональним Соймом, мусимо до нього відповідно підготовитися.

Дорогі Краяни!

Скличте у свой місцевості сходини наших краянів, поінформуйте про нашу діяльність, та заохочуйте всіх взяти участь в II З'їзді! Приміщення замовляйте безпосередньо на Союзівці, а зголошення участи пересилайте до Головної Управи на адресу: 2222, Брандивіне Ст. Філядельфія, Па., 19130, ЗСА.

Ставайте всі передплатниками „Літопису Бойківщини", а допоможете вдержати цей цінний дослідчий журнал і на майбутнє.

Ставайте членами Т-ва „Бойківщина", вплачуючи членську вкладку 3 дол. річно.

Присилайте життєписи визначних постатей Бойківщини, та історію ваших громад, щоб поміщувати у „Літописах" і в наших виданнях. Переводіть збірки на Видавничий Фонд „Монографії" та „Літопису" — присилайте свої пожертви.

Приготовляйте експонати на виставку та привезіть на З'їзд.

З'їзд підготовляє окремо вибраний Комітет в складі: голова мґр Мирон Утриско, секретар — Зоня Коморовська і скарбник Мирон Баранецький.

У всіх справах звертайтеся на адресу голови Комітету: 2222, Брандивіне Ст. Філядельфія, Па. 19130, ЗСА.

За Головну Управу Т-ва „Бойківщина":

о. Станислав Дашо
голова

мґр Мирон Утриско
секретар

Цікава доповідь в Міннеаполісі

„Інженери в медицині" — це доповідь, яку виголосив інж. Іван Сидоренко на запрошення голови місцевого Відділу ТУІА в Твин Сіті, інж. Степана Тисовського.

Інж. Сидоренко розказав про серце, як про незвичайної сили помпу, що виконує величезну працю на протязі цілого людського чи звіринного життя. Зачинає її бадьоро й жваво, а з роками ступнево сповільнює свій ритм. Воно зуживається, як і кожна машина, що її треба або змінити, або скріпити. Серце часом потребує помічника - приятеля, який нормує його удари чи пульс. Тут на допомогу спішить приятель, якого названо пейсмейкером, чесно вив'язуючись із своїх обов'язків. При співпраці інженерів з хірургами, ми звільна поступаємо на шлях до штучного серця. Певно, що буває такий стан, що нічого тут не допоможуть ні лікарі, ні апаратура. Зга даний пейсмейкер може бути вміщений зверху людського організму або під скірою. Він, получений проводами зі серцем і виконує працю за допомогою електричних батерій. Одначе існує ця недогідність, що батерії вичерпуються і їх треба змінювати. В одному пейсмейкері примінено атомову енерґію і він працює вже п'ять років.

Доповідь ілюстровано прозірками, а крім того висвітлено два фільми. В одному показано закладання пейсмейкера, а в другому спосіб виключування болю.

За цікавий доклад подяку в імени всіх склав інж. Тисовський. Був і цілий ряд запитів, як теж можна було оглянути відповідні апарати та одержати друковані інформації. Пейсмейкери, які ще досить дорогі, застосовано вже при недомаганнях серця також у тварин. На осінній сезон Т-во інженерів заплянувало кілька доповідей з різних наукових ділянок, на які вже тепер запрошує цілу громаду.

Василь Пакуляк

Концерт бандуристок у Ґлен Ков

У неділю 22-го квітня ц.р. у манастирі св. Иосафата у Glen Cove, N.Y., відбувся концерт молодих бандуристок-співачок, Олени й Віри Шумилович, студенток Українського Музичного Інституту в Ню Йорку, кляси проф. Романа Левицького.

Отці, ченці, новики та світські гості раділи цією несподіванкою, приготованою о. ігуменом Олександром Гавкалюком, який запросив бандуристок, щоб співом і грою на бандурах розважили мешканців і відвідувачів цієї чудової оселі.

Після програми один з гостей, Б. Калина, член хору „Думка" і колишній довголітній член його Управи, ґратулюючи Олені й Вірі, висловив радість з приводу їхнього музичного осягу; обидві сестри теж належать до „Думки". При цій нагоді Б. Калина виголосив слово про нашу талановиту молодь. Наприкінці о. ігумен Олександер подякував сестрам-співачкам.

Н.Н.

УКРАЇНСЬКІ ПАРАФІЇ І ГРОМАДИ...

(Закінчення зі стор. 1-ої.)

прибуде о год. 5:14 по полудні.

ПРОГРАМА ВІДВІДИН У КЛІВЛЕНДІ

Клівленд (О. Гайський). — До українців метрополітального Клівленду та довколишніх міст: Лорейну, Елирії, Акрону, Кентону, Янґставну — наближаються великі, чи не найбільші в історії місцевого українського населення, дні. В час 15-17 травня до Клівленду завітає Ісповідник віри, рівнопатріярший Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф Сліпий. Гість прилетить на летовище Джона Гопкінса, в Клівленді, в вівторок, 15-го травня, о год. 5:14 по полудні. Після короткого привітання на летовищі, Верховний Архиєпископ відвідає парафію церкви св. Андрія, при Герц Ровд, у Пармі. Згідно з інформаціями створеного для вшанування Відвідувача Церковно-Громадський Комітет, Осередком святкувань буде середа, 16-го травня. Ця днина почнеться о год. 9-ій ранку торжественною Архиєрейською Службою Божою, яку, в співслуженні церковних достойників, відправить Верховний Архиєпископ у великій Авдиторії школи св. Иосафата, при Стейт Ровд, ч. 5720. О год. 3-ій по полудні тієї днини Блаженнішого вітатимуть офіційні представники міста й стейту на положеному в центрі міста Паблік Сквер-і, де, в пошану Гостя буде піднесений український прапор. Дальші вітання відбудуться в будинку Міської Ради, де посадник міста Ралф Перк вручить Гостеві символічні ключі до міста. Після привітання, там же відбудеться пресова конференція для всіх засобів інформації, як преса радіо, телевізія й інші.

Українська Громада вітатиме свого Владику Владик мистецькою програмою увечері того дня на величавому Зустрічному Бенкеті, який відбудеться в найбільшому приміщенні міста й стейту — Конвеншен Сентер Паблік Авдиторіюм, 1220 Східна 6-та вулиця, поблизу Паблік Скверу.

В четвер, 17-го травня, Блаженніший о год. 9-ій ранку відвідає матірну церкву свв. апп. Петра й Павла, при вул. Коледж і Західня 7-ма, а потім церкву св. Марії на Сході Клівленду.

Відвідини закінчаться прогулянкою Гостя й оточення до положеного в тій же частині міста Городу Української Культури. Після того Блаженніший від'їде до Піттсбурґу.

Подібні заходи для зустрічі і привітання та їх підготова ведуться в Піттсбурґу, Детройті, Чикаго і в Ню Йорку, про що в дальших виданнях „Свободи".

65-літній ювілей проф. Степана Ґеби

17-го березня ц. р., о год. 7-ій вечора в церковній залі св. Вас. Великого в Ляшіні, заходами трьох Комітетів: парафіяльного св. Вас. Великого, „Просвіти" і Батьківськоо комітету Рідної Школи, влаштовано милу несподіванку проф. С. Ґебі, з нагоди його 65-ліття та відходу на пенсію.

У товаристві дружини — Ольги, сина — інж. Ігоря з жінкою і двома внучками увійшов Ювілят на залю, під бурхливі оплески приявних. Голова Батьківського комітету Рідної Школи, проф. Євген Кіцак відкрив свято та представив репрезентацію головного стола, опісля попросив о. Вас. Бринявського перевести молитву. По молитві внесено тост многоліття Ювілятові.

Катерина Іванило, Анна Кира, Катерина і Гафія Біжик, Ольга Дячишин і Анна Гиба обслужили гостей вечерею.

Після вечері церемонією свята керувала вчителька Рідної Школи Т. Мороз. Від парафії св. Вас. Великого, „Просвіти" ЛУКЖК, Батьківського комітету Рідної Школи і Курсів Українознавства склали привіти: Василь Кіцак, Катерина Іванило, Ігнат Біжик, Іван Ґеба і Дарія Михалик, яка від присутніх вручила Ювілятові подарунок— два томи англомовної Енциклопедії Українознавства.

Особисті привіти склали: син — Ігор, сестрінок — Василь Готра і інж. Василь Кравець. Головними доповідачами були Осип Дячишин і о. Вас. Бринявський. Пан Осип Дячишин — односельчанин і сусід із села Черча та друг шкільної лавки Ювілята, розказав про життя проф. С. Ґеби від найменших літ по сьогодні, це він постарався про приїзд його до Канади і найбільше причинився до відзначення цього свята.

Отець Василь Бринявський привітав проф. С. Ґебу, якого знав ще з Перемишлян, як доброго організатора і працівника та побажав йому доброго здоров'я і якнайкращих успіхів в громадській праці.

Головний радний і обласний організатор УНСоюзу Василь Дідюк з Торонта привітав Ювілята від УНС та уприємнив вечір дотепами.

Проф. С. Ґеба сьогодні працює у різних громадських комітетах, а також викладає історію і географію на Курсах Українознавства у Ляшіні; він є головою Контрольної комісії парафії св. Вас. Великого й 465 Відділу УНСоюзу та головою читальні „Просвіти". Серед співгромадян він тішиться великою пошаною. Наприкінці Ювілят сердечно подякував усім за милу несподіванку, зокрема землякові Осипові Дячишинові за щирі слова та пригадку з молодших літ.

Т. Мороз

„ЖИВУЧІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ"

Ню Йорк. — Цієї п'ятниці, 11-го травня, Літературно-Мистецький Клюб і 64-ий Відділ Союзу Українок Америки спільно відзначать трагічне 40-річчя Великого Голоду в Україні вечором есеїв п. з. „Живучість українського народу". Участь приймають пані: Люба Волинець, Марта Савицька й Оксана Щур, а вечором проводитиме п-ні Христина Навроцька. Початок — год. 7:30 вечора.

ПРИВІТАЛЬНИЙ БЕНКЕТ ДЛЯ ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Бенкетово - програмова Комісія Громадського Комітету для привітання Блаженнішого Верховного Архиєпископа кардинала Иосифа Сліпого повідомляє, що Привітальний Бенкет на пошану Високого Гостя відбудеться в неділю 13 травня ц. р. о год. 7-ій вечора в готелі Шератон, а не 17 травня, як було подано у „Свободі" ч. 82 з 4 травня цього року.

КЛИМ ТРОХИМЕНКО У ПАРИЖІ

Париж. — Відомий у Америці мистець Клим Трохименко відвідав редакцію тижневика „Українське Слово" в Парижі, про що повідомлено в тій газеті з 25 березня: „Кремезний волиняк із Житомирщини, вояк Української Армії ,проживав з 1921 р. у Львові. Малювати почав у 1943 р., до ЗСА переїхав 1950 р. За цей час мав 17 індивідуальних виставок". Згадано також, що Клим Трохименко є на списку оригінальних мистців у ЗСА, і що на 170 прізвищ у тому списку з українців є лише він та О. Грищенко. У своє 75-ліття мистець готує монографію, яка вийде з друку у Мюнхені. У ній буде понад 100 фоторепродукцій, у тому й кольорових, та 52 стор. тексту різних авторів рецензій і пресових відгуків.

ТАРЗАН, Ч. 6928. Урурці ратують Тарзана

Тихо, Тарзане! Ми тут, щоб помогти тобі! Ми маємо кріси!

Міті! Я не можу... зрозуміти... як вони знаркотизували... мене... Поможи... мені... іти...

Ти раптом упав на землю, Тарзане, з того боку плоту! Злющі люди вийшли і сказали, що сонце зробило тебе хворим. Вони перенесли тебе сюди!

Мусимо спішитися... Хтось стріляє назовні!